

ย่อข้อกฎหมายตามคำพิพากษาชั้นวินิจฉัยอุทธรณ์คดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ.๕/๒๕๖๕^๑

ปัญหาว่า โจทก์มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่ประทับฟ้องของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ บัญญัติว่า คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษา และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ บัญญัติไว้ในทำนองเดียวกัน การที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตรวจฟ้องโจทก์แล้วมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ โดยเห็นว่าฟ้องโจทก์ไม่ได้บรรยายองค์ประกอบความผิดนั้น คำสั่งไม่ประทับฟ้องเพราะเหตุเช่นนั้นย่อมมีผลเป็นการพิพากษายกฟ้องในความผิดข้อหาดังกล่าว จึงเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีในรูปแบบของคำสั่งซึ่งมีผลเช่นเดียวกันกับคำพิพากษาตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ บัญญัติไว้ให้คู่ความมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ โจทก์จึงมีสิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งไม่ประทับฟ้องข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

หมายเหตุ^๒

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ บัญญัติให้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ซึ่งเป็นการออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ โดยไม่มีหลักเกณฑ์ว่าจะต้องมีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ^๓ ดังนั้น โจทก์หรือจำเลยย่อมมีสิทธิอุทธรณ์ขอให้ทบทวนการวินิจฉัยพยานหลักฐานเดิมในคดีได้ อันเป็นการอุทธรณ์ในลักษณะเดียวกับคดีอาญาทั่วไป

^๑ นายอภิชาติ คงชาติ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

^๒ ความเห็นทั้งหมดในบทความนี้เป็นความเห็นส่วนตัวของผู้เขียนและมิได้สะท้อนความเห็นใด ๆ ของส่วนราชการที่ผู้เขียนสังกัดอยู่

^๓ เดิมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๘ วรรคสาม ที่ให้อุทธรณ์ได้ภายใต้หลักเกณฑ์ว่าต้องมีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญเท่านั้น หากไม่สามารถหาพยานหลักฐานใหม่มาได้อาจไม่อาจอุทธรณ์ได้ ปัจจุบันข้ออ้างว่ามีพยานหลักฐานใหม่นั้น เป็นกรณีที่ได้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยมิได้กระทำต่อหน้าจำเลย ต่อมาจำเลยได้มาแสดงตนต่อศาลเพื่อขอรับฟังคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ บัญญัติให้อุทธรณ์ได้เฉพาะคำพิพากษา แต่การวินิจฉัยชี้ขาดคดีบางกรณีอาจเป็นคำสั่ง^๔ จึงมีปัญหว่า คู่ความจะยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลได้หรือไม่

๓. คำพิพากษาชั้นวินิจฉัยอุทธรณ์ฉบับนี้เป็นการวางหลักครั้งแรกว่า คำสั่งศาลที่ไม่ประทับฟ้องบางข้อหาเพราะเห็นว่าฟ้องโจทก์บรรยายครบองค์ประกอบความผิดนั้น แม้จะอยู่ในรูปแบบคำสั่ง แต่มีการวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นข้อหาความผิดดังกล่าวแล้ว จึงอุทธรณ์ได้ ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า กรณีนี้เป็นเรื่องไม่ครบองค์ประกอบความผิด^๕ มิใช่เป็นกรณีบรรยายฟ้องไม่ชัดเจน^๖ หรือกรณีฟ้องผิดศาล^๗ หรือกรณีไม่เข้าเหตุตามกฎหมายที่โจทก์จะยื่นฟ้องโดยไม่ปรากฏตัวจำเลยได้

กรกฎาคม ๒๕๖๖

^๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๐ การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดีให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำ ความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือโดยสังเขป พร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือ ร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติโดยให้ถ้อยคำตามเสียงข้างมาก ในการนี้องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคณะใดคนหนึ่ง ในองค์คณะผู้พิพากษาเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษาดังนั้นก็ได้

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

^๕ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๗๗๐/๒๕๕๖ การที่ศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องของโจทก์ในคดีก่อนแล้วมีคำวินิจฉัยว่า คำฟ้องโจทก์ไม่ ปรากฏว่าจำเลยได้ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตอย่างใดอันจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๑๕๗ เป็นฟ้องที่ขาดองค์ประกอบความผิดนั้น เท่ากับว่าศาลชั้นต้นได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดในเนื้อหาการกระทำของ จำเลยตามที่โจทก์บรรยายมาในคำฟ้องคดีก่อนแล้วว่าไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ศาลจะลงโทษ จำเลยตามฟ้องไม่ได้ซึ่งถือได้ว่าศาลชั้นต้นคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ได้ฟ้องแล้ว หากโจทก์ไม่เห็นพ้องด้วยโจทก์ ขอบที่จะยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๖๑ วรรคท้าย และมาตรา ๑๙๘

^๖ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๙๒๓/๒๕๓๘ เหตุที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องโจทก์ในคดีก่อนเนื่องมาจากคำฟ้องไม่ได้ บรรยายว่าข้อความเท็จที่จำเลยทั้งสองในคดีนี้แสดงหรือข้อความจริงที่จำเลยทั้งสองในคดีนี้ปกปิดเป็นอย่างไร ทั้งไม่ได้บรรยาย ว่าจำเลยคนใดหลอกลวงโจทก์ให้ส่งจ่ายเช็คภายหลังที่จำเลยทั้งสองได้โอนที่ดินและอาคารให้แก่จำเลยที่ ๓ ซึ่งศาลอุทธรณ์ พิพากษายืนเห็นได้ว่าคำสั่งและคำพิพากษาของศาลล่างทั้งสองในคดีก่อนยังมีได้วินิจฉัยชี้ขาดในเนื้อหาการกระทำของจำเลย ทั้งสองว่าได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ถือไม่ได้ว่ามีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ตามฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญามาตรา ๓๙ (๔) ฟ้องโจทก์คดีนี้จึงไม่เป็นฟ้องซ้ำ

^๗ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๔๘/๒๕๓๔ การที่ศาลแพ่งสั่งไม่รับคำฟ้องโจทก์เพราะสิทธิของโจทก์ถูกจำกัดห้ามโดยบทบัญญัติ แห่งกฎหมายเรื่องเขตอำนาจศาลจึงเป็นการสั่งไม่รับคำคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘ ไม่ใช่ เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดี ผู้พิพากษานายเดียวย่อมมีอำนาจสั่งได้ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาตรา ๒๑ (๒)